

یونیسف افغانستان

د بشري وضعیت راپور

د ۲۰۲۶ کال د مې میاشتې له لومړۍ تر ۳۱ مې نېټې

پنځمه گڼه راپور

مهم ټکي

- یونیسف په ټولو ۳۴ ولایتونو کې د ۲،۳۹۳ ثابتو او ۱۶ گرځندو روغتیايي مرکزونو له لارې د اړینو روغتیايي خدماتو د وړاندې کولو ملاتړ ته دوام ورکړ، چې له امله یې څه باندې ۶.۵ میلیونه خلکو اړینو روغتیايي خدماتو ته لاسرسی وموند.
- یونیسف د څه باندې ۲،۵۰۰ خدماتو وړاندې کولو مرکزونو له لارې تغذیوي خدمات پیاوړي کړل، چې د درملنې لپاره یې په شدیدې او منځنۍ حادې خوارځواکۍ اخته ۲۵،۷۳۸ ماشومان بستر کړل.
- یونیسف د ټولنیزو ښوونیزو نوښتونو له لارې د نږدې ۴۲،۹۸۷ ماشومانو ملاتړ وکړ، چې په هغې کې ۶۰ سلنه نجونې شاملې دي.
- یونیسف او همکارو مؤسسو ۲۲۹،۰۵۳ کسانو ته د ماشومانو د خونديتوب او جنسیتي/جنډر تاوتریخوالي خدمات وړاندې کړل، په دغو خدماتو کې د رواني روغتیا او رواني-ټولنیز ملاتړ، د قضیو مدیریت او له کورنیو سره د بېرته یوځای کولو خدمات شامل دي.
- نغدې مرستې په څلورو ولایتونو کې ۲۰،۸۲۱ کورنیو ته ورسېدې، چې په هغو کې ۱۰۳،۱۳۲ کسان برخمن شول، په دې شمېر کې ۸۴،۹۸۸ ماشومان او ۱۱۴،۱۱۴ معلولین شامل دي.

د وضعیت عمومي کتنه او بشري اړتیاوې

په افغانستان کې بشري وضعیت لا هم کړکېچن دی او بشري اړتیاوې لا هم له شته سرچینو څخه ډېرې دي. اټکل کېږي چې په ۲۰۲۶ کال کې د ۱۱.۶ میلیونه ماشومانو په گډون، ۲۱.۹ میلیونه کسان بشري مرستو ته اړتیا ولري. سره له دې چې د بشري برخې همکارو مؤسسو د کال په لومړۍ ربعه کې ۴.۷ میلیونه کسانو ته لږ تر لږه یو ډول مرسته رسولې ده، خو د بودیجې شدید کمښت د مرستو رسولو لړۍ محدوده کړې ده. د ۲۰۲۶ کال تر مې میاشتې پورې، د بشري اړتیاوو او غبرگونو پلان د غوښتل شوې ۱.۷۱ ملیارده ډالرو بودیجې په مقابل کې یوازې ۲۶۹ میلیونه امریکایي ډالره ترلاسه کړې دي، چې له امله یې د ۱.۴۴ ملیارده امریکایي ډالر تشه پاتې ده. بشري مرستندویه ادارې ورځ تر بلې اړ دي چې خپل پروگرامونه کم کړي، جغرافیایي پوښښ محدود کړي او یوازې د ژوند ژغورنې اقداماتو ته لومړیتوب ورکړي. دغه وضعیت دا اندیښنې زیاتې کړې دي چې ښايي ډېری زیانمنې کورنۍ اړینې مرستې ترلاسه نه کړي. ښځې او نجونې لا هم په زده کړو، کارموندنه او په ټولنیز ژوند کې د گډون په برخه کې د محدودیتونو له امله په ناانډوله توگه زیانمنې کېږي، چې دا چاره شته زیانمنتوب نور هم زیاتوي او اړینو خدماتو ته لاسرسی محدودوي.

بشري اړتیاوې د گڼ اړخیزو او یو پر بل د سربیره شاکونو له امله نورې هم سختې شوې دي، په دې شاکونو کې جگړه، بې ځایه کېدل، د اقلیم اړوند خطرونه، د ناروغیو خپرېدل، طبیعي پېښې او په لویه کچه د نفوس لېږد شامل دي. د افغانستان په ختیځ کې ټولې لا هم د ناامني، بې ځایه کېدو، سېلابونو او د تېرو زلزلو د پاتې شونو له کډو اغېزو سره مخ دي. په ننگرهار او کنړ ولایتونو کې، وېجاړې شوې زېربناوې، د خلکو بې ځایه کېدل او پر وړاندې پرتو او له حده زیاتو کارول شویو روغتیايي او ټولنیزو خدماتو باندې فشارونو بشري اړتیاوې زیاتې کړې دي، په داسې حال کې چې موسمي سېلابونو کورونه، د ژوند عایداتي سرچینې، کرنیزې ځمکې او د اوبو سرچینې وېجاړې کړې دي. په ورته وخت کې، بشري ادارې راپور ورکوي چې د بودیجې محدودیتونه د هم مهاله بېرنيو حالاتو پر وړاندې د هغوی د اغېزناک غبرگون وړتیا کموي او د بیارغونې او مقاومت رامنځته کولو په فعالیتونو کې د پانگونې مخه نیسي، چې له امله یې زیانمنې ټولې په زیاتیدونکې توگه زیانمنې پاتې کېږي.²¹

له گاونډیو هېوادونو څخه د خلکو بېرته راستنېدل لا هم په افغانستان کې یو له ډېرو مهمو بشري پرمختگونو گڼل کېږي. د ۲۰۲۳ کال له سپتمبر راهیسې، له ایران او پاکستان څخه نږدې ۶۰۴ میلیونه افغانان بېرته راستانه شوي دي، چې دا چاره تر ډېره د دواړو هېوادونو د شړلو او بېرته ستونزو د پالیسیو پایله ده. د بېرته راستنېدونکو کچې او چټکتیا پر سرحدي لارو، د ثبت پر مرکزونو، اړینو خدماتو او کوربه ټولنو باندې په ځانگړې توگه په لویدیځو او ختیځو سیمو کې د پام وړ فشار راوړی دی. ډېری بېرته راستنېدونکي له اوږدو او ستومانوونکو سفرونو وروسته راسپړي او سم لاسي مرستو ته اړتیا لري، پدې مرستو کې خواړه، اوبه، روغتیايي خدمتونه، خونديتوب او لنډمهاله سرینه شامله ده. زیانمنې ډلې، لکه د ښځینه وو په سرپرستۍ کورنۍ، یې سرپرسته کورنۍ او له کورنیو جلا شوي ماشومان، معلولین او هغه کورنۍ چې مدني اسناد نه لري، د خونديتوب له زیاتو خطرونو سره مخ دي. پر بېرنيو بشري اړتیاوو سربیره، ډېری بېرته راستنېدونکي د استوگنې، د ژوند عایداتي سرچینو، زده کړو، قانوني اسنادو او ټولنیزو خدماتو ته د لاسرسي په برخه کې له جدي ننګونو سره مخ دي، چې دا وضعیت د ټولنیز پیوستون/بیا ادغام او مقاومت د پیاوړتیا لپاره د بېرته یوځای کېدو د ملاتړ او د ټولنیزو اقداماتو پر اهمیت ټینګار کوي.³

د افغانستان اقتصاد د ۲۰۲۶ کال په مې میاشت کې نسبتاً ثبات درلود، او افغانۍ د بهرنیو حوالو د راتګ او د ملي اسعارو د زیاتې کارونې په ملاتړ د امریکایي ډالر پر وړاندې خپل ارزښت ساتلی و. په هرصورت، له پاکستان سره دوامداره سرحدي گډوډۍ او سیمه ییزې بې ثباتۍ چې پر دودیزو سوداګریزو لارو یې اغېز کړی، د سوداګرۍ نمونې یې بدلې کړې دي او د مرکزي اسیا او لویدیځو دهلیزونو په لور یې تکیه زیاته کړې ده، چې دا لارې لوړ ترانسپورتي لګښتونه او د توکو د رارسېدو د اوږد وخت لري. د بېرته راستنېدونکو د پراخ شمېر له امله د تقاضا زیاتوالی هم له دغو عواملو سره یوځای شوی او د انفلاسیون د

1 اوچا، افغانستان: د بشري وضعیت تازه معلومات، د ۲۰۲۶ کال مې میاشت

2 پي بولي ډاکټران (MSF)، ۲۵ جون ۲۰۲۶: افغانستان: د هېواد په سوېل کې د شدیدې خوارځواکۍ لرونکو ماشومانو د بستر کېدو د پېښو انډېشنمونډی زیاتوالی

3 د کډوالۍ نړیوال سازمان (IOM): افغانستان – د بېرته راستنېدونکو د مقاومت او پیاوړتیا عمومي کتنه (دویم پړاو، جون ۲۰۲۶)

لورېډو لامل شوی، چې د ۲۰۲۶ کال په اپرېل میاشت کې د تېر کال د همدې مودې په پرتله ۸.۶ سلنې ته رسېدلی دی. د خوراکي او غیر خوراکي توکو بې، لکه غلو دانو، د پخلي غوړیو، سرپناه، روغتیايي خدماتو او ترانسپورت په دوامداره توګه لورې شوي، چې د کورنیو د پېرودلو وړتیا یې نوره هم کمه کړې ده. وارداتو او بهرنیو بازارونو ته د افغانستان د اړتیا په پام کې نیولو سره، هېواد د سیمه ییزې بې ثباتۍ، سوداګریزو ګډوډیو او اقتصادي شاکونو پر وړاندې په لوړه کچه زیانمن پاتې کېږي، چې دا ټول عوامل د خلکو پر ژوند او د خپلو لومړنیو اړتیاوو د پوره کولو لپاره د زیانمنو کورنیو پر وړتیا منفي اغیزې لري.⁴

د پروګرام د غبرګون لنډ تحلیل

روغتیا

د ۲۰۲۶ کال په مې میاشت کې، یونیسیف د هېواد په ټولو ۳۴ ولایتونو کې د ۲،۳۹۳ ثابتو او ۱۶ ګرځنده روغتیايي مرکزونو له لارې د اساسي روغتیايي خدمتونو ملاتړ ته دوام ورکړ. د ۲۸،۳۵۹ روغتیايي کارکوونکو، چې ۳۹ سلنه یې ښځې وې، د دغه ملاتړ له لارې څه باندې ۶.۵ میلیونو کسانو اساسي روغتیايي خدمتونو ته لاسرسی وموند. یونیسیف همدارنګه د بېرنيو حالاتو د چمتووالي او غبرګون د پیاوړتیا لپاره مهم طبي ټوکي، اضافي بشري سرچینې او د غزني، ننګرهار، خوست، کندهار او بلخ په ولایتونو کې پنځه بېرني اکسیجن تولیدوونکې دستګاوې نصب کړې، څو د شدیدو ناروغۍ لرونکو ناروغانو لپاره د اکسیجن له دوامدار تولید او موجودیت ډاډ ترلاسه شي.

بېرته راستنېدونکو ته په تورخم، سپین بولدک، میلک او اسلام کلا بندرونو او همدارنګه د افغانستان په ختیځ کې له زلزلې څخه اغېزمنو ټولنو ته روغتیايي خدمات وړاندې شول. د کونړ ولایت هغه ټولني چې د ۲۰۲۵ کال د اګست میاشتې له زلزلې اغېزمنې شوې وې، د بیا رغونې د چارو تر بشپړېدو پورې لا هم په لنډمهالو روغتیايي کمپونو او د یونیسیف په ملاتړ روغتیايي مرکزونو متکي دي. د راپور ورکولو په دې موده کې، روغتیايي ټیمونو په زلزله ځپلو سیمو کې څه باندې ۴،۰۰۰ لومړني روغتیايي مشورې او په تورخم کې افغان بېرته راستنېدونکو ته څه باندې ۴،۱۰۰ له بستر پرته روغتیايي مشورې وړاندې کړې، چې د مور او ماشوم روغتیايي خدمتونه او واکسین هم پکې شامل وو.

په ټول هېواد کې د بېلابېلو ناروغیو ۱۹۸ خپرېدونکي موارد ثبت او غبرګون ورته وښودل شو. که څه هم د تنفسي حادو انتاناتو شمېر په کمېدو و، خو د شدید نس ناستي (اسهال) پېښې لا هم په زیاتېدو وې او د ثبت شویو پېښو شمېر نږدې درې لکو ته ورسېد. پردې سر پرته، د کریمیا - کانګو ویبې بهېدونکې تې ۱۳۷ پېښې هم ثبت شوې. دغه وضعیت ته په ځواب کې، یونیسیف د شدید نس ناستي او کولرا د چمتووالي پروسه د بېرني بودجې، د طبي ټوکو د مخکېنۍ زېرمه کولو او د نږدې ۵،۸۰۰ روغتیايي او ټولنیزو روغتیايي کارکوونکو د روزنې له لارې پیاوړې کړه. همداراز د شدید نس ناستي او کولرا د مخنیوي عامه پوهاوي کمپاینونو له لارې څه باندې یو میلیون کسانو ته د ناروغۍ د مخنیوي مهم پیغامونه ورسول شول.

په ټول هېواد کې د واکسیناسیون خدمتونو دوام درلود. په دې موده کې، له پنځو کلونو کم عمره ۱۴۲،۲۹۵ ماشومانو ته د شري واکسین ورکړل شو، ۱۷۸،۷۹۹ ماشومانو د پېټاوالېټ (پنځه ګوني) واکسین درېیم دوز ترلاسه کړ او ۹،۲۵۲ لوړ خطر لرونکو کسانو ته د کوویډ-۱۹ واکسین تطبیق شو. یونیسیف د واکسیناسیون د سیستمونو د پیاوړتیا ملاتړ هم روان وساته، چې پکې د واکسین د سار په ساتلو د زیربناوو پیاوړتیا او د واکسین د لوجسټیکي معلوماتو د برېښنایي مدیریت سیستم پراخول شامل وو، ترڅو د واکسین د ملي اکمالاتي لړۍ مدیریت او ډیجیټلي کېدل ښه شي.

یونیسیف د معلوماتي، ښوونیزو او عامه پوهاوي موادو د خپرولو له لارې څه باندې ۱۰۱،۰۰۰ کسانو، چې ۴۸ سلنه یې ښځې او نجونې وې، د شدید نس ناستي د مخنیوي او د خوندي حفظ الصحې د کړنو په اړه ژوند ژغورونکي معلومات ورسول. پردې سر پرته، ۱۰۷،۵۰۰ نور کسان د ټولني له بېلابېلو چوکاټونو، لکه دیني عالمانو، د ځوانانو ډلو، ټولنیزو روغتیايي کارکوونکو او د عامه پوهاوي د فعالانو له لارې ښکېل شول. د ټولني د نظریاتو د راټولولو میکانیزمونو د پروګرامونو په ښه کولو کې مرسته وکړه او د هغو تشو د ډکولو لپاره ځانګړي عامه پوهاوي کمپاینونه ترسره شول چې د خلکو په پوهه او د مخنیوي په کړنو کې موجودې وې.

د یو-ریپورټ U-Report له خوا په لسو لوړ خطر لرونکو ولایتونو کې ترسره شوې سروې وښودله چې د شدید نس ناستي پېښې ډېرې دي او خلک د او آر اېس محللول (ORS)، په مهمو وختونو کې د لاسونو مینځلو او د خوندي اوبو د کارولو په اړه کافي پوهاوی نه لري. د دغو موندنو په ځواب کې، یونیسیف او همکارو مؤسسو د خطر د مخنیوي او په وخت سره د روغتیايي پاملرنې هڅولو په موخه د خطر د اړیکو ښه شوي کمپاینونه پیل کړل.

یونیسیف د کانګو ویبې بهېدونکې تې د خطر د کمولو لپاره د ټولني د ښکېلتیا او ډله ییزو رسنیو د کمپاینونو ملاتړ هم وکړ، چې لوړ خطر لرونکي کسان او عام خلک یې په ښه کړي وو. د لوی اختر په ورځو کې، د راډیو او ټلوېزیون له لارې د هېواد په کچه د عامه پوهاوي کمپاینونو نږدې ۸.۹ میلیونه کسانو ته د ناروغۍ د مخنیوي او د ناروغۍ د ښو د څرګندېدو پر مهال د ژر روغتیايي خدمتونو د ترلاسه کولو پیغامونه ورسول.

تغذیه

یونیسیف په افغانستان کې د تغذیې د خدمتونو د پیاوړتیا ملاتړ ته دوام ورکړ. دا خدمتونه د هېواد په کچه څه باندې ۳،۵۰۰ خدمتونو د وړاندې کولو مرکزونو له لارې وړاندې کېږي، چې د پنځو کلونو څخه کم عمره ماشومانو کې د شدیدې او لوړ خطر لرونکې منځنۍ حادې خوارځواکۍ درملنه برابروي. د مې میاشتې په اوږدو کې، ۲۵،۷۳۸ ماشومان چې پر شدیدې او منځنۍ حادې خوارځواکۍ اخته وو، د بستر او له بستر پرته درملنې لپاره ومنل شول. د خوارځواکۍ د مخنیوي په موخه، د کوچنیو ماشومانو ۲۱۱،۵۶۶ پالونکو ته د میندو، شیدې خوړونکو ماشومانو او کوچنیو ماشومانو د تغذیې په اړه

مشورې ورکړل شوې، ۱۶۰،۹۹۴ ماشومانو ته د گڼو کوچنيو غذايي موادو بشپړوونکي ورکړل شول او ۱۹۲،۷۱۶ امېندوارو مېرمنو ته د گڼو کوچنيو غذايي موادو بشپړوونکي ووبشل شول.

د تغذيې د کلسټر له همکارو مؤسسو سره په همغږۍ، يونيسف د سرحدي لارو، لنډمهالي استوگنې مرکزونو او د بېرته راستنېدونکو په مېشت ځايونو کې راستنو شويو کورنيو ته د تغذيې د خدمتونو وړاندې کولو ته دوام ورکړ. په مياشت کې، ۸،۴۷۵ بېرته راستانه شوي ماشومان د حادې خوارځواکۍ له پلوه معاینه شول، چې له دې ډلې ۲۸۲ ماشومان د شديدې حادې خوارځواکۍ له امله د درملنې لپاره ومنل شول. همدارنگه، ۴،۷۳۸ بېرته راستنو شويو ماشومانو ته د ویتامين اې (A) بشپړوونکي ورکړل شول، ۳،۲۶۳ ماشومانو ته د کوچنيو غذايي موادو پوډر ووبشل شول او ۱،۸۶۹ ميندو او پالونکو ته د تغذيې مشورې او غذايي بشپړوونکي ورکړل شول.

د هېواد په ختيځو او شمالي زونونو کې د زلزلې د ځواب د اقداماتو په چوکاټ کې، ۲،۸۰۴ ماشومان د خوارځواکۍ له پلوه معاینه شول او ۴۵ ماشومانو ته د شديدې حادې خوارځواکۍ درملنه ورکړل شوه. پردې سربېره، ۴۸ ماشومانو ته د ویتامين اې بشپړوونکي ورکړل شول، ۳۱۰ ماشومانو ته د کوچنيو غذايي موادو پوډر ووبشل شول، ۳۳۳ امېندوارو بڼڅو ته د گڼو کوچنيو غذايي موادو بشپړوونکي ورکړل شول او ۸۱۵ پالونکو ته د بېرنيو حالاتو پر مهال د شديدې خورونکو او کوچنيو ماشومانو د تغذيې په اړه مشورې وړاندې شوې.

د ټولنيزې تغذيې د څارنې بهير د هېواد په ټولو ۳۴ ولايتونو کې د ۴۵۱ څارنيزو مرکزونو له لارې دوام درلود، چې د خوارځواکۍ د وضعيت او د پروگرامونو د فعاليت د ارزونې لپاره يې پر وخت معلومات برابرول.

زده کړې

د خلکو پرله پسې تگ راتگ، په ځانگړې ډول له ايران څخه د بېرته راستنېدونکو زياتوالی او له پاکستان سره د پولې دواړو غاړو ته د نښتو له امله ناامني، د ماشومانو زده کړو ته د لاسرسي بهير لا هم گډوډ کړی او په هغو سيمو کې يې چې ډېر بېرته راستنېدونکي ورغلي دي، پر مخکې له مخکې تر فشار لاندې بڼوونيزو خدمتونو نور هم فشار زيات کړی دی. د دې وضعيت په ځواب کې، يونيسف د بېرنيو حالاتو د زده کړو ملاتړ پراخ کړ، چې پکې څه باندې ۱،۶۰۰ د لنډمهالو زده کړو مرکزونو جوړول، د زده کړو اړينو توکو وېشل او د ماشومانو د خونديتوب او رواني-ټولنيز ملاتړ خدمتونو يوځای کول شامل دي، ترڅو د ماشومانو د زياتېدونکو زيانمنو اړتياوو ته رسيدگي وشي.

په مياشت کې، يونيسف د محلي زده کړو د نوښتونو له لارې شاوخوا ۴۲،۹۸۷ ماشومانو، چې ۶۰ سلنه يې نجونې وې، ملاتړ وکړ. په دې کې ۱۴،۳۰۰ ماشومان د محلي زده کړو پروگرام کې شامل وو او ۲۸،۶۸۷ نورو ماشومانو د هغو لنډمهالو زده کړو مرکزونو له لارې د زده کړې فرصتونه ترلاسه کړل چې له ايران او پاکستان څخه د بېرته راستنېدونکو ماشومانو د ملاتړ لپاره جوړ شوي دي. دا مهال د لنډمهالې زده کړو مرکزونه په ۱۵ ولايتونو کې فعال دي، او د محلي زده کړو د پروگرام په شپږو ولايتونو کې پلي کېږي. د راپور ورکولو په دې موده کې، څه باندې ۳،۰۲۲ ماشومانو، چې ۳۵ سلنه يې نجونې وې، د زده کړو اړين توکي هم ترلاسه کړل.

د ماشوم خونديتوب، په بېرنيو شرايطو کې د جنسيتي تاوتریخوالي او له جنسي گټې اخيستنې او ناوړه استفادې څخه مخنيوی

په مياشت کې، يونيسف او پلي کوونکو همکارو مؤسسو د ماشومانو د خونديتوب او د جنسيتي/جنډر تاوتریخوالي د مخنيوي، د خطرونو د کمولو او ځواب ويلو اړينو خدمتونو وړاندې کولو ته دوام ورکړ، چې له دې لارې ۲۲۹،۰۵۳ کسانو، چې ۵۸،۴۴۴ يې نجونې وې، گټه واخيسته.

د ماشومانو او کورنيو د رواني هوساينې د بياوړتيا، د رواني فشار د کمولو او د ټولنې د ملاتړ سيستمونو د بياوړتيا هڅې په ټاکل شويو سيمو کې دوام وموند. د رواني روغتيا او رواني - ټولنيز ملاتړ منظم خدمتونه ۸،۳۹۲ ماشومانو او پالونکو ته وړاندې شول، چې ۴،۰۶۷ نجونې او ۴،۳۲۵ هلکان پکې شامل وو. همدارنگه، د قضيو مديريت او تخصصي خدمتونه، لکه د کورنيو د غړو موندنه او بيا يوځای کول، انفرادي مشورې او تخصصي رواني روغتيايي خدمتونو ته راجع کول، ۳،۷۵۷ ماشومانو ته وړاندې شول، چې ۱،۴۵۵ نجونې او ۲،۳۰۲ هلکان پکې شامل وو.

د جنسيتي/جنډر تاوتریخوالي د مخنيوي، ځواب ويلو او د خطرونو د کمولو د فعاليتونو له لارې ۳۴،۳۱۲ کسانو ته خدمات وړاندې شول، چې ۷،۵۲۳ نجونې، ۷،۷۶۴ هلکان، ۷،۷۲۵ بڼڅې او ۱۱،۳۰۰ نارينه پکې شامل وو.

په افغانستان کې ټولني لا هم د ماينونو او ناچاودو مهماتو له جدي خطر سره مخ دي. په مياشت کې، د چاودېدونکو مهماتو د خطر د پوهاوي فعاليتونو ۵۰،۷۳۷ کسانو ته رسيدگي وکړه، چې ۱۶،۸۰۷ نجونې، ۲۴،۰۳۸ هلکان، ۶،۳۹۷ بڼڅې او ۳،۴۹۵ نارينه پکې شامل وو. دغو فعاليتونو د خوندي چلند په اړه د خلکو پوهاوی زيات کړ او د چاودېدونکو توکو له خطر سره يې د خلکو مخامخ کېدل راکم کړل.

د عامه پوهاوي فعاليتونو د ماشومانو د خونديتوب د خطرونو په اړه د ټولني د پوهاوي پر لورولو او د ماشومانو او کورنيو ترمنځ د مثبتو او ملاتړو چلندونو پر ترويج هم تمرکز درلود. د راپور ورکولو په دې موده کې، د ماشومانو پر وړاندې د تاوتریخوالي او رواني هوساينې په اړه د پوهاوي غونډو له لارې ۹۹،۵۲۷ کسانو ته رسيدگي وشوه، چې ۲۶،۰۲۵ نجونې، ۲۷،۲۳۵ هلکان، ۲۰،۷۰۷ بڼڅې او ۱۵،۵۶۰ نارينه پکې شامل وو.

يونيسف د بېرنيو پروگرامونو په ټولو برخو کې د جنسي استعمار او ناوړه گټې اخيستنې او جنسي ځورونې د مخنيوي او د خونديتوب تدابيرو د بياوړتيا ملاتړ ته دوام ورکړ. دا کار د همکارو مؤسسو د مديريت بهيرونو او د درېيم لوري د څارنې د ميکانيزمونو له لارې ترسره شو. د ظرفيت لوړونې فعاليتونو ۱۱۳

همکارو مؤسسو کارکوونکي او لومړۍ کرښې کارکوونکي تر یونین لاندې راوستل، چې ۵۹ ښځې او ۵۴ نارینه پکې شامل وو. په دغو روزنو کې د درېیم لوري د څارني ټیمونو لپاره د حساسو موضوعاتو د معلوماتو راټولول، د همکارو مؤسسو د جنسي استثمار او ناوړه گټې اخیستنې د برخې مسؤلینو لپاره د معلوماتو د بیا تازه کولو روزنې او په جلال آباد او مزار شریف کې د لومړۍ کرښې روغتیايي کارکوونکو لپاره د جنسیت، د جنسیت/جنډر او د جنسي استثمار او ناوړه گټې اخیستنې په اړه د روزونکو روزنه شامله وه، چې وروسته یې نورو لومړۍ کرښې کارکوونکو ته هم انتقال شوه.

اوبه، حفظ الصحه او پاکوالي (WASH)

په پروان ولایت کې د شدید نس ناستي (اسهال) پېښې، چې د کولرا تایید شوي پېښې هم پکې شاملې وې، زیاتي شوې او د ناروغۍ د خپرېدو له ټاکلي حد څخه واوښتې. د دغه وضعیت په ځواب کې، یونیسیف او پلي کوونکو همکارو مؤسسو یو گډ غبرگون پیل کړ چې د حفظ الصحې د ترویج، د ټولنیز مشارکت او اغېزمنو خلکو ته د اوبو، حفظ الصحې او نظافت اړینو توکو د وېش پر فعالیتونو متمرکز و.

له ایران او پاکستان څخه د بېرته راستنېدونکو پراخ بهیر په سرحد کې د ثبت پر مرکزونو او اساسي خدمتونو لا ډېر فشار راوړی دی. د مې میاشتې په اوږدو کې، څه باندې ۳۲ زره بېرته راستنېدونکي د اسلام کلا، څه باندې ۴۵ زره د میلک او څه باندې ۱۳ زره د سپین بولدک له لارې هېواد ته بېرته راستانه شول. وروسته له هغې چې د اسلام کلا په سرحد کې د اوبو، حفظ الصحې او نظافت یوې همکارې مؤسسې خپل فعالیتونه پای ته ورسول، یونیسیف په سرحد کې د دغو خدمتونو د دوام مسؤلیت پر غاړه واخیست. په مهمو سرحدي لارو کې، یونیسیف د لمړیزې برېښنا په وسیله د اوبو رسولو سیستمونو او د اوبو د تصفې د وسایلو له لارې د پاکو اوبو برابرولو ملاتړ وکړ او همدارنگه یې د بېرته راستنېدونکو لپاره د تشنابونو، حفظ الصحې خدمتونو او د جامدو کثافاتو د مدیریت سیستمونه فعال وساتل.

په مې میاشت کې، د ننگرهار، بدخشان، سمنگان، هرات، نیمروز او بادغیس ولایتونو ۱۷,۴۷۲ کسانو د څښاک پاکو اوبو له خدمتونو گټه واخیسته. دا کار د اوبو د دوامدارو رسولو سیستمونو د جوړولو او بیارغونې، د لمړیزې برېښنا په وسیله د اوبو رسولو سیستمونو، د موجوده تاسیساتو د ښه کولو او د اوبو د وېش شبکو د پراخولو له لارې ترسره شو. پردې سربېره، ۱۹۶,۴۸ کسانو د کورنیو او بېرنيو حفظ الصحې تاسیساتو د جوړولو، بیارغونې او ښه کولو له لارې د حفظ الصحې له غوره خدمتونو گټه واخیسته.

د بادغیس، بلخ، بامیان، دایکندي، غزني، هرات، کابل، کندهار، خوست، کونړ، لغمان، لوگر، میدان وردگ، ننگرهار، نیمروز، نورستان، پنجشېر، سمنگان، ارزگان او زابل ولایتونو ۱۸۲,۷۳۶ کسانو ته د حفظ الصحې د ترویج فعالیتونو له لارې پوهاوی ورکړل شو. له دې ډلې، ۱۶۶,۹۷۵ کسان یا بېرته راستنېدونکي وو او یا هم د زلزلو او سپلابونو له امله اغېزمن شوي وو. د عامه پوهاوي مهم پیغامونه د صابون په وسیله د لاسونو مینځلو، شخصي حفظ الصحې، د څښاک اوبو د خوندي لېږد، ساتنې او کارونې، او د اوبو، حفظ الصحې او نظافت تاسیساتو د سمې کارونې او ساتنې په اړه وو.

د راپور ورکولو په دې موده کې، د بادغیس، بلخ، بامیان، دایکندي، غزني، غور، هلمند، هرات، کابل، کندهار، خوست، کونړ، لغمان، لوگر، میدان وردگ، ننگرهار، نیمروز، پکتیکا، پنجشېر، سمنگان او ارزگان ولایتونو ۱۲۷,۲۴۵ کسانو ته د اوبو، حفظ الصحې او روغتیا اړین توکي، لکه د حفظ الصحې بستې، د اوبو بستې او د اوبو د تصفې مواد، وپېشل شول. په دې برخه کې بېرته راستنېدونکو، د طبیعي پېښو اغېزمنو خلکو او هغو کورنیو ته لومړیتوب ورکړل شو چې خوارځواکي ماشومان لري. همدارنگه، ۱۴,۰۲۵ کسانو په اتو روغتیايي مرکزونو کې د ناروغانو، روغتیايي کارکوونکو او شاوخوا ټولنو لپاره د اوبو او حفظ الصحې د زیربناوو د جوړولو او بیارغونې له لارې د اوبو، حفظ الصحې او نظافت له غوره خدمتونو گټه واخیسته.

ټولنیزه ښکېلتیا او مشارکت، ځوانان او تنکي ځوانان او اغېزمنو/زبانمنو کسانو ته حساب ورکول

یونیسیف څه باندې ۱.۱۸ میلیونو کسانو ته، چې شاوخوا ۵۷ سلنه یې ښځې او نجونې وې، د تغذیې، یوازې د مور په شیدو د ماشوم د تغذیې، واکسیناسیون، رواني هوساینې، د ناروغیو د مخنیوي او د خوندي حفظ الصحې د کړنو په اړه ژوند ژغورونکي معلومات ورسول. پردې سربېره، ۵۹۶,۴۰۹ کسان، چې ۵۵ سلنه یې ښځې وې، د ټولني د بېلابېلو چوکاټونو له لارې، لکه د ديني عالمانو د شبکو، د ځوانانو ډلو، د نیاگانو ډلو، ټولنیزو روغتیايي کارکوونکو، د ماشومانو د خونديتوب د اقدام شبکو، د ټولني په مشرۍ د بشپړې حفظ الصحې ډلو او د ښوونځیو د مدیریت شوراگانو له لارې، په فعالیتونو کې ونډه واخیسته.

یونیسیف د ټولني د نظریاتو د ترلاسه کولو د میکانیزم له لارې اغېزمنو خلکو ته د حساب ورکونې بهیر لا پیاوړی کړ. په مې میاشت کې، د ټولني ۱,۱۰۹ نظریات ثبت شول، چې ۵۶ سلنه یې د ښځو له خوا وړاندې شوي وو. د مرستې غوښتنو د ترلاسه شویو ټولو نظریاتو ۶۶ سلنه جوړوله. یونیسیف او همکارو مؤسسو د ثبت شویو قضیو ۹۴ سلنه حل کړې او پاتې قضیې د اړوندو پروگرامونو او بشري مرستو د کلسټرونو له خوا تر تعقیب لاندې وې. همدارنگه، د یونیسیف د شکایتونو د ثبت او ارزونې ټیلیفوني مرکز ۱,۳۹۷ اړیکې ترلاسه کړې، چې ۳۸ سلنه یې د ښځو له خوا شوې وې. ډېری اړیکې د نغدو مرستو، زده کړو، روغتیايي خدمتونو او د ماشومانو د خونديتوب له خدمتونو سره تړاو درلود.

د ټولني نظریاتو څرگنده کړه چې خلک لا هم د اقتصادي ستونزو، بنسټیزو خدمتونو ته د لاسرسۍ، د زده کړو فرصتونو، او د اوبو، حفظ الصحې او نظافت د وضعیت په اړه اندېښنې لري. دغه موندنې د پروگرامونو د ښه والي، له همکارو مؤسسو او کلسټرونو سره د تعقیب د پیاوړتیا، او د اغېزمنو خلکو اړتیاوو ته د لا اغېزناک او حساب ورکونکي ځواب د برابرولو لپاره کارول کېږي.

یونیسف، د حساب ورکونې او د معلولیت د شمولیت د کاري ډلې د فعال غړي په توګه، د ټولني د نظرياتو تحليل شريکولو ته دوام ورکړ، خو د بشري مرستو په ګډو پرېکړو کې مرسته وکړې او ډاډ ترلاسه شي چې د اغېزمنو خلکو لومړيتوبونه او انډېشنې د ځواب ويلو په پلانونو کې په پام کې نيول کېږي.

د شديد نس ناستي (اسهال) د کاري ډلې تر چتر لاندې د خطر د اړيکو او د ټولني د بشکلتيا د هڅو په چوکاټ کې، د افغانستان U-Report له لارې د ناروغۍ د مخنيوي او اقدام لپاره څه باندې يو ميليون پيغامونه خپاره شول، چې د هغو مخاطبينو ۳۷ سلنه يې ښځې وې. په دغو پيغامونو کې په صابون لاسونو مينځل، د پاکو اوبو خوندي استعمال او د حفظ الصحې کړنې ترويج شوې او همدارنگه د او آر اېس محللول (ORS)، په کور کې د هغه د خوندي چمتو کولو او د شديد نس ناستې د ناروغانو د بېرني درملنې لپاره د راجع کولو د لارو چارو په اړه معلومات هم وړاندې شول.

جنسيت او د تنکيو ځوانانو پرمختګ او ګډون

د ۲۰۲۶ کال په مې مياشت کې، یونیسف د خپلو پلي کوونکو همکارو مؤسسو په همکارۍ د افغانستان په مرکزي او شمالي سيمو کې د ښځو او نجونو د خوندي ځايونو له لارې ۱۰،۴۰۰ ښځو او تنکيو نجونو ته خدمات وړاندې کړل. په دغو خوندي ځايونو کې بېلابېلو خدمتونو ته لاسرسی برابر شو، چې پکې روغتيايي، تغذیوي، واکسيناسيون او د جنسيتي/جنډ تاوتريخوالي خدمتونو ته راجع کول، رواني او ټولنيز ملاتړ، ډيجيټلي سرچينې او د مهارتونو د زده کړې فرصتونه شامل وو. دغو خدمتونو د ټولني پر بنسټ اړينو خدمتونو ته لاسرسی لا پياوړی کړ.

د راپور ورکولو په دې موده کې، ۵،۷۰۲ تنکيو نجونو د خوندي ځايونو له لارې د ژوند مهارتونو په روزنيزو پروگرامونو کې ګډون وکړ. پردې سربېره، ۱،۹۰۶ نارينه او هلکان د نارينه وو او هلکانو په شبکو کې شامل شول، چې د مثبتې مېراني، د جنسيتي برابري او د زيان رسوونکو جنسيتي دودونو او کړنو په اړه د پوهاوي د لوړولو لپاره فعاليت کوي. دې هڅو د ښځو او نجونو لپاره د لا خوندي او ملاتړو چاپېريالونو په رامنځته کولو کې مرسته وکړه.

یونیسف جنسيت ته ځواب ويونکو روغتيايي خدمتونو، د تنکيو ځوانانو لپاره د مناسبو روغتيايي او تغذیوي خدمتونو، د جنسيتي/جنډ تاوتريخوالي د مخنيوي او غبرګون او د جنسي استثمار، ناوړه ګټې اخيستني او جنسي ځورونې د مخنيوي په اړه د روزنيزو څڅورو د چمتو کولو له لارې د ادارو ظرفيت هم پياوړی کړ. د راپور ورکولو په دې موده کې، ۶۵ روغتيايي خدمتونو وړاندې کوونکو ته په دغو برخو کې روزنه ورکړل شوه، خو د خدمتونو کيفيت او ټولشموله والی لا ښه شي.

ټولنيز خونديتوب او د بشري مرستو د نغدو بيسو لېږد

په مې مياشت کې، یونیسف په څلورو ولايتونو کې ۲۰،۸۲۱ کورنيو ته نغدي مرستې ورکړې، چې له امله يې ۱۳۲،۱۰۳ کسانو، د ۸۴،۹۸۸ ماشومانو او ۱،۱۱۴ معلوليت لرونکو کسانو په ګډون، ګټه واخيسته. هرې کورنۍ ته د ۶۰ امريکايي ډالرو معادل افغانۍ ورکړل شوې. له هغو کورنيو څخه چې مرستې يې ترلاسه کړې، د کونړ او سمنګان ولايتونو ۲،۷۳۸ کورنيو، چې امېنډواره او شيدې ورکونکي ښځې او تر دوو کلونو کم عمره ماشومان يې لرل، د مرستو پنځم قسط ترلاسه کړ او د بادغيس ولايت ۱۶،۶۸۶ کورنيو د مرستو شپږم او وروستی قسط ترلاسه کړ.

تمه کېږي چې د دې ۱۸ مياشتني پروګرام په موده کې به په څلورو ولايتونو کې څه باندې ۶۵ زره کورنۍ ګټه واخلي. دا پروګرام د نغدو مرستو او د ټولني د ګډون د فعاليتونو په يوځای کولو سره هڅه کوي چې د خدمتونو د ترلاسه کولو پر وړاندې موجود خنډونه کم کړي، د ميندو او ماشومانو د روغتيا او تغذیوي خدمتونو څخه د ګټې اخيستني کچه لوړه کړي او داسې شواهد راتول کړي چې د راتلونکو ټولنيزو خونديتوب پروگرامونو په طرحه کې ترې ګټه واخيستل شي.

پر دې سربېره، یونیسف د خپل لومړنيو څورو نوښت له لارې د ننګرهار ولايت د لعلپورې ولسوالۍ ۱،۳۵۱ هغو کورنيو ته چې د ۶ تر ۱۲ مياشتو عمر لرونکي ماشومان يې لرل، يو ځل نغدي مرسته ورکړه. دا نوښت د څورو نړيوال پروګرام او د ملګرو ملتونو د څورو او کورني سازمان له ګډ پروګرام سره تړاو لري، چې موخه يې د څورو، روغتيا، زده کړو، اوبو، حفظ الصحې او نظافت او ټولنيز خونديتوب د سيستمونو د پياوړتيا له لارې د ماشومانو د څورو يې وزلي کمول دي. که څه هم غذايي بشپړوونکي او د اوبو، حفظ الصحې او نظافت اړوند توکي سم لاسي مرسته برابروي، خو نغدي مرستې کورنيو ته دا زمينه برابروي چې د خپلو ورو ماشومانو لپاره لومړني مغذي خواړه برابر کړي او د مناسبې تغذیې پر وړاندې مالي خنډونه له منځه يوسي.

د بشري مرستو رهبري، همغږي او ستراتيژي

د بشري مرستو د اصلاحاتو^۵ له پلي کېدو وروسته، یونیسف د تغذیې، اوبو، حفظ الصحې او نظافت او زده کړو د کلسټرونو مشري او همدارنگه د پراخ خونديتوب د همغږۍ ډلې په چوکاټ کې د ماشومانو د خونديتوب د کاري برخې مشري ته دوام ورکړ. په فرعي ملي کچه، د سيمه ييزې همغږۍ^۶ ماډل پلي کېدل، چې د ګډو بشري مرستو او بنسټيزو بشري اړتياوو سيمه ييزو ټيمونو او د بېرنيو حالاتو د همغږۍ عملياتي ټيمونو د جوړولو له لارې عملي کېږي، د بشري مرستو او بنسټيزو بشري اړتياوو ترمنځ د همغږۍ او يو بل بشپړولو بهير لا پياوړی کړ.

د تغذیې کلسټر

د ۲۰۲۶ کال په مې مياشت کې، د تغذیې کلسټر د بېرنيو حالاتو لپاره د چمتووالي، همغږۍ او د محلي بنسټونو د پياوړتيا هڅو ته دوام ورکړ. په دې برخه کې يو مهم پرمختګ د زون په کچه د بېرني غبرګون پلانونو بشپړېدل وو، چې د هېواد په ټولو سيمو کې يې د چمتووالي او د تغذیې د بېرني غبرګون لپاره يو

^۵ د بشري مرستو اصلاحاتو د بين اداري دايمي کمېټې (IASC) تر مشرۍ لاندې يو نړيوال اصلاحي نوښت دی چې موخه يې د بودجې د کمښت او عملياتي ننګونو په وړاندې د بشري مرستو د سيستم بيا تنظيمول دي، ترڅو بشري مرستې ساده، اغېزناکې، د سيمه ييزو بنسټونو په مشرۍ، د خونديتوب پر بنسټ او اغېزمنو خلکو ته حساب ورکونکې شي. افغانستان هم له هغو هېوادونو څخه دی چې د دغو اصلاحاتو د اجندا ځينې برخې پلي کوي. [د بشري مرستو د اصلاحاتو بين اداري دايمي کمېټې برخه وګورئ](#)

^۶ پورتني ماخذ

همغري چوكاټ برابر كړې. په دغو پلانونو كې د همغري ترتيبات، د غبرگون د پيل شرايط، د اضافي ظرفيت د فعالولو ميكانيزمونه او لومړيتوب لرونكي اقدامات مشخص شوي، خو د بهرنيو حالاتو پر مهال پر وخت او اغېزناك غبرگون يقيني شي.

د تغذي د نړيوال كلسټر، ملي او نړيوال همكارو مؤسسو په همكاري، د تغذي كلسټر خپله د محلي ونډې د پياوړتيا سټراټيژي او عملي پلان بشپړ كړ. د دې سټراټيژي موخه د محلي رهبري پياوړتيا، د همكارو مؤسسو ترمنځ د عادلانه همكارو پراختيا او د كلسټر د رهبري او پرېكړه كولو په جوړښتونو كې د ملي بنسټونو د ونډې زياتول دي. ټاكل شوې چې دغه سټراټيژي د ۲۰۲۶ كال په جون مياشت كې د سټراټيژيكي سلاكارې ډلې او د تغذي كلسټر د همكارو مؤسسو له خوا تصويب شي.

د تغذي كلسټر د يونيسف په همكاري د تغذي د معلوماتو نوي ملي سيستم ته د لېږد بهير هم بشپړ كړ. د دغه بدلون له مخې، پخواني معلوماتي سيستم د يوه واحد راپور ورکولو پر نوي سيستم بدل شو، خو د تغذي د غبرگون د معلوماتو كيفيت، پر وخت شتون او لاسرسي ښه شي او پرېكړې د كره شواهدو له مخې وشي.

سره له دې چې د نوي سيستم د پلي كېدو او د تغذيوي توکو د كمښت له امله ستونزې موجودې وې، د تغذي كلسټر همكارو مؤسسو د ۲۰۲۶ كال د جنوري او اپرېل ترمنځ ۱.۱ ميلیون گټه اخیستونكو ته خدمات وړاندې كړل. په دې كې د شديدې حادې خوارخوای لرونكو ۱۴۷ زره ماشومانو او د منځنۍ حادې خوارخوای لرونكو ۱۵۹ زره ماشومانو درملنه هم شامله وه. خو د تغذي اړين توکي لا هم له جدي كمښت سره مخ وو، ځکه د ځانگړو مغذي خورو نشتون او د بودیجې كموالی د هېواد په گڼو سيمو كې د درملنې لپاره د اړينو توکو پر شتون منفي اغېز كړی و.

د زده كړې كلسټر

د زده كړو كلسټر د افغانستان په ټولو زونونو كې د زده كړو د بشري مرستو د همغري بهير ته دوام ورکړ. د ۲۰۲۶ كال د مې مياشتې تر پایه، ۲۱ همكارو مؤسسو په دې غبرگون كې ونډه لرله او د ټولنيزو زده كړو او لنډمهالو زده كړو مركزونو له لارې يې شاوخوا ۱۴۶ زره ماشومانو ته چې ۸۹ زره يې نجونې وې، د زده كړو خدمتونه ورسول.

د راپور ورکولو په دې موده كې د څارني ترسره شويو ليدنو وښودله چې بېرته راستنېدونكي او پي ځايه شوي ماشومان لا هم د زده كړو او اړوندو خدمتونو له كمښت سره مخ دي. د ميدان وردگ په لنډمهالي كمپ كې، د نږدې لومړنيو ښوونځيو نشتوالي هغو ماشومانو ته چې د لومړي ځل لپاره ښوونځي ته ځي، د زده كړو لاسرسي محدود كړی دی. دا وضعیت د زده كړو د لا زيات ملاتړ او د لنډمهالو زده كړو د فرصتونو اړتيا په گوته كوي. همدارنگه، د زده كوونكو او شاوخوا ټولنو لپاره د اوبو، حفظ الصحې او نظافت د اسانتياوو د كمښت په اړه هم اندېښنې راپورته شوې.

د زده كړو كلسټر د چمتووالي او د محلي بنسټونو د پياوړتيا هڅو ته هم دوام ورکړ، چې پكې د محلي ونډې د پياوړتيا د عملي پلان جوړول او د زده كړې نه شي درېدای پروگرام تر چتر لاندې روان پلان جوړونه شامله وه، خو د زيانمنو ماشومانو لپاره د زده كړو همغري او اغېزناك ځواب لا پياوړی شي.

د ماشومانو د خونديتوب كاري ډله

په مې مياشت كې، د ماشومانو د خونديتوب د كاري برخې همكارو مؤسسو د افغانستان په ټولو ۳۴ ولايتونو كې په ۱۷۴ ولسواليو كې خدمات وړاندې كړل او ۱۶۵،۲۹۸ كسانو ته يې رسيدگي وكړه، چې په كې ۱۲۳،۲۵۹ ماشومان او ۴۲،۰۳۹ پالونكي شامل وو. په دغو خدمتونو كې د ۲،۲۴۹ زيانمنو ماشومانو لپاره د قضيو مديريت هم شامل و، چې نږدې ۸۰ سلنه يې له ايران او پاکستان څخه بېرته راستانه شوي ماشومان وو. دا وضعیت د پولي هاخوا د خلكو د پراخو تگ راتگونو له امله د ماشومانو د خونديتوب د اړتياوو زياتوالی څرگندوي. د منظمې رواني روغتيا او رواني ټولنيز ملاتړ خدمتونه د سرحدي لارو، لنډمهالو مركزونو او د بېرته راستنېدونكو په سيمو كې ۴۸،۶۶۳ ماشومانو ته ورسول شول او ۷۰۶ ماشومان د تخصصي رواني روغتيايي خدمتونو لپاره راجع شول.

يونيسف او همكارو مؤسسو د هرات، تورخم، سپين بولدك او ميلك په سرحدي بندرونو كې د لنډمهالي پاملرنې مركزونو له لارې هغو ماشومانو ته چې له خپلې كورنۍ بېل شوي يا يې سرپرسته وو، د خونديتوب خدمتونه وړاندې كولو ته دوام ورکړ. د بېرته راستنېدونكو د شمېر زياتوالي په دغو سيمو كې د ماشومانو د خونديتوب اړتياوې هم زياتې كړې دي. د راپور ورکولو په دې موده كې، ۴۳۷ دغو ماشومانو د پاملرنې او ساتنې خدمتونه ترلاسه كړل او د كورنۍ د موندنې او بيا يوځای كولو د هڅو په پايله كې ۹۱۲ ماشومان، چې ډېری يې په لوېديځو، ختيځو او مركزي زونونو كې وو، له خپلو كورنيو سره بيا يوځای شول. پر دې سربېره، ۸۰۱ ماشومانو له كورنۍ سره د بيا يوځای كېدو د بهير د ملاتړ په توگه نغدي مرستې هم ترلاسه كړې.

د ماشومانو پر وړاندې د تاوتریخوالي د مخنيوي، خطر کمولو او ځواب ویلو د پياوړتيا لپاره، په ټولو ۳۴ ولايتونو كې څه باندې ۴۳۰ د ماشومانو د خونديتوب كارکوونكو او ټولنيزو رضاكارانو ته د ماشومانو د خونديتوب د معيارونو، د خونديتوب د خطرونو د پېژندنې او د راجع كولو د لارو چارو په اړه روزنه ورکړل شوه. همدا راز، د ماشومانو د خونديتوب د معلوماتو د مديريت سيستم هم پياوړی شو او تر اوسه د ماشومانو د خونديتوب د معلوماتو د مديريت سيستم پلس له لارې د ۲۰ نادلتي مؤسسو په همكاري څه باندې ۱۶،۵۰۰ قضیې ثبت شوې دي.

د راپور ورکولو په دې موده كې، د ماشومانو د خونديتوب كاري برخې په افغانستان كې د ماشومانو د دوستانه ځايونو (چې د ماشومانو د پاملرنې مركزونه هم بلل كېږي) د همغري او عملي كولو لپاره معياري عملياتي كړنلارې بشپړې او خپرې كړې. دغه كړنلارې د كار او ټولنيزو چارو وزارت په همغري او د يونيسف د سيمه ييز دفتر په تخنيكي ملاتړ چمتو شوې دي او تمه كېږي چې د رواني روغتيا او رواني ټولنيز ملاتړ د خدمتونو كيفيت او يوشان والی به ښه كړي او د پلي كوونكو مؤسسو لپاره به د مشاركت د تړونونو د تصويب بهير هم اسانه كړي.

د اوبو، حفظ الصحې او پاکوالي کلسټر

په مياشت کې، د اوبو، حفظ الصحې او نظافت کلسټر همکارو مؤسسو د افغانستان په ۳۲ ولايتونو کې په ۱۴۷ ولسواليو کې، چې د شديد نس ناستي، وچکالی، سېلابونو او زلزلو له امله اغېزمنې شوې وې، بېرني او د مقاومت پياوړتيا ته ځانگړي اقدامات ترسره کړل. د راپور ورکولو په دې موده کې، همکارو مؤسسو ۲۶۷,۷۵۰ کسانو ته د پاکو اوبو خدمتونه برابر کړل، ۱۳۱,۴۰۸ کسانو ته يې د حفظ الصحې اسانتياوو ته لاسرسی برابر کړ، ۲۷۷,۴۰۲ کسانو ته يې د اوبو، حفظ الصحې او نظافت اړين توکي ووبشل او ۲۵۶ زره کسانو ته يې د حفظ الصحې د ترويج فعاليتونه ترسره کړل. پردې سرپرته، ۷۹,۵۱۱ کسانو په بشپړتيا، روغتيايي مرکزونو او تغذيي مرکزونو کې د اوبو، حفظ الصحې او نظافت له ابتدايي خدمتونو څخه گټه واخيسته.

د شديد نس ناستي لپاره چمتووالي او غبرگون د لومړيتوب په توگه پاتې شو. همکارو مؤسسو په زيانمنو سيمو کې د حفظ الصحې د ترويج، د اوبو د کيفيت د څارنې او د همغږو غبرگونونو فعاليتونه ترسره کړل. د بېرنيو اقداماتو ترڅنګ، همکارو مؤسسو د اقليم پر وړاندې د مقاومت او اوبو او حفظ الصحې د زيربناوو په جوړولو کې هم پانگونه روانه وساتله، خو د ټولنو مقاومت پياوړی او د راتلونکو ناورينو پر وړاندې يې زيانمنتوب کم شي.

د اوبو، حفظ الصحې او نظافت کلسټر د ملي او فرعي ملي کچې د دولتي ادارو او بشري مرستو له همکارو مؤسسو سره د همغږۍ بهير ته دوام ورکړ. په دغو غونډو کې د عملي ننګونو، د غبرگون د تشو، د همکارو مؤسسو د همغږۍ او د پلي کېدو د بڼه والي لپاره پر اقداماتو خبرې وشوې. همدا راز، کلسټر د شديد نس ناستي د کاري ډلې په غونډو کې هم گډون ته دوام ورکړ، خو د چمتووالي او غبرگون له هڅو ملاتړ وکړي او د سيمه ييزو بنسټونو د ونډې د پياوړتيا لپاره يې د کلسټرونو ترمنځ د همغږۍ په بحثونو کې هم برخه واخيسته.